

Nga Helen Briggs

Biodiversiteti: Pse ka rëndësi kriza e natyrës, në pesë grafikë

Aktivitetet njerëzore po shkatërrojnë botën natyrore, duke çuar në zhdukjen e specieve shtazore dhe bimore me një shpejtësi alarmante. Tani, udhëheqësit botërorë po premtajnë veprime për të trajtuar këtë problem. Por a do të jetë e mjaftueshme?

Çfarë është biodiversiteti dhe pse ka rëndësi?

Biodiversiteti është shumëllojshmëria e të gjitha gjallesave në Tokë dhe mënyra se si ato përshtaten së bashku në rrjetën e jetës, duke sjellë oksigjen, ujë, ushqim dhe përfitime të tjera të panumërta.

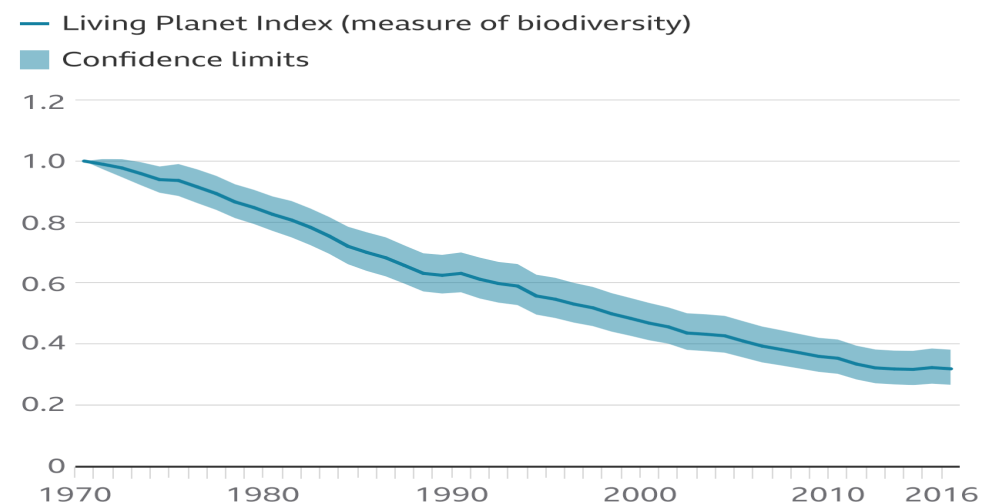
Raportet dhe studimet e fundit kanë prodhuar lajme alarmante për gjendjen e natyrës

Vitin e kaluar, një panel ndërqeveritar i shkencëtarëve kanë raportuar se një milion specie kafshësh dhe bimësh tani kërcënoheshin me zhdukje.

Dhe këtë muaj, një raport zbuloi se popullatat globale të gjitarëve, zogjve, peshqve, amfibëve dhe zvarranikëve zhytur me 68%, mesatarisht, midis 1970 dhe 2016.

Nga Helen Briggs

How wildlife has declined, 1970-2016

Source: ZSL

BBC

A po jetojmë në një epokë të zhdukjes?

Shkencëtarët kanë paralajmëruar se po hyjmë në zhdukjen massive të gjashtë, me gjithçka që bëjmë tani ka të ngjarë të përcaktojë të ardhmen e njerëzimit. Pesë zhdukjet e tjera masive përfshijnë goditjet e asteroideve që vranë dinosaurët dhe shumë specie në det.

"Nuk kemi kohë të presim. Humbja e biodiversitetit, humbja e natyrës, është në një nivel të pashembullt në historinë e njerëzimit", thotë Elizabeth Mrema, sekretarja ekzekutive e Konventës për Diversitetin Biologjik.

"Ne jemi specia më e rrezikshme në historinë globale."

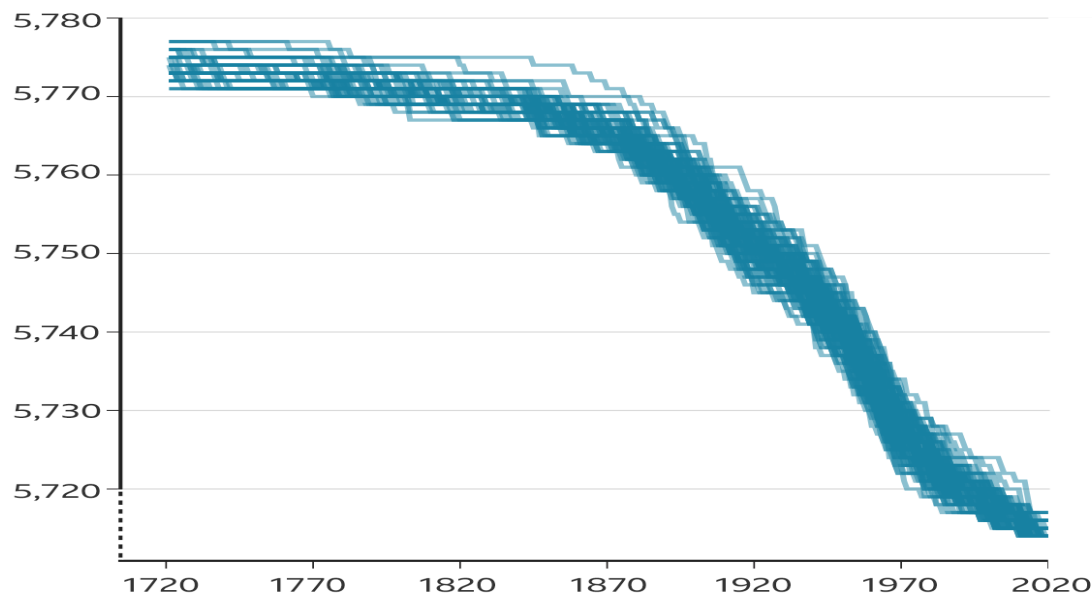

Njerëzit po shtynë speciet e tjera në zhdukje përmes gjuetisë, peshkimit të tepërt dhe prerjes së pyjeve dhe kullotave. Ne jemi pothuajse plotësisht përgjegjës për zhdukjen e gjitarëve në dekadat e kaluara, sipas një studimi të fundit. Dhe parashikimet sugjerojnë se një tjetër 550 specie gjitarësh do të humbasin këtë shekull, nëse vazhdojmë përgjatë rrugës sonë aktuale.

Nga Helen Briggs

Mammal species lost in the past 300 years

Number of mammal species

Source: Gothenberg Global Biodiversity Centre

BBC

Një nga problemet më të mëdha për speciet me të cilat ne ndajmë planetin, është shkalla me të cilën ne po transformojmë peizazhin natyror, përmes ndërtimit të rrugëve dhe qyteteve, dhe marrjen e më shumë tokave për të rritur ushqimin.

Në tokë, ne po vendosim plastikë në oqeanë dhe po zbrazim rezervat e peshkut. Vlerësimet sugjerojnë se 75% e tokës dhe 66% e oqeanëve është degraduar nga aktiviteti njerëzor.

Si të dalim nga rruga e shkatërrimit?

Largimi nga trajektorja jonë aktuale shkatërruese do të kërkojë disa ndryshime të mëdha. Në Samitin e Kombeve të Bashkuara

mbi Biodiversitetin në Nju Jork më 30 shtator, udhëheqësit botërorë pritet të deklarojnë angazhimet e vendeve të tyre ndaj natyrës dhe ndoshta një mënyrë të re për të bërë gjërat.

Nga Helen Briggs

Three key problems caused by habitat change

Source: WWF

BBC

"Ata nuk do të thonë:" Ne do të vazhdojmë një rrugë shkatërrimi ". Ata do të thonë: "Ne do të shkojmë në një rrugë të qëndrueshmërisë", "thotë Inger Andersen, kreu i Programit të KB të Mjedisit (UNEP).

Cili është plani për të ardhmen?

Vendeve u kërkohet të vendosin emrat e tyre në një marrëveshje që do të ishte për biodiversitetin, çfarë është marrëveshja e klimës së Parisit për ndryshimin e klimës.

Plan to restore biodiversity

Land
Protect wild areas

Farming
Make better for nature

Cities
Make space for nature

Oceans
Protect marine habitats

Water
Safeguard lakes and rivers for wildlife

Climate
Reduce impacts of climate change

Food
Plant based diet, reduce waste

One health
Manage whole environments to aid health

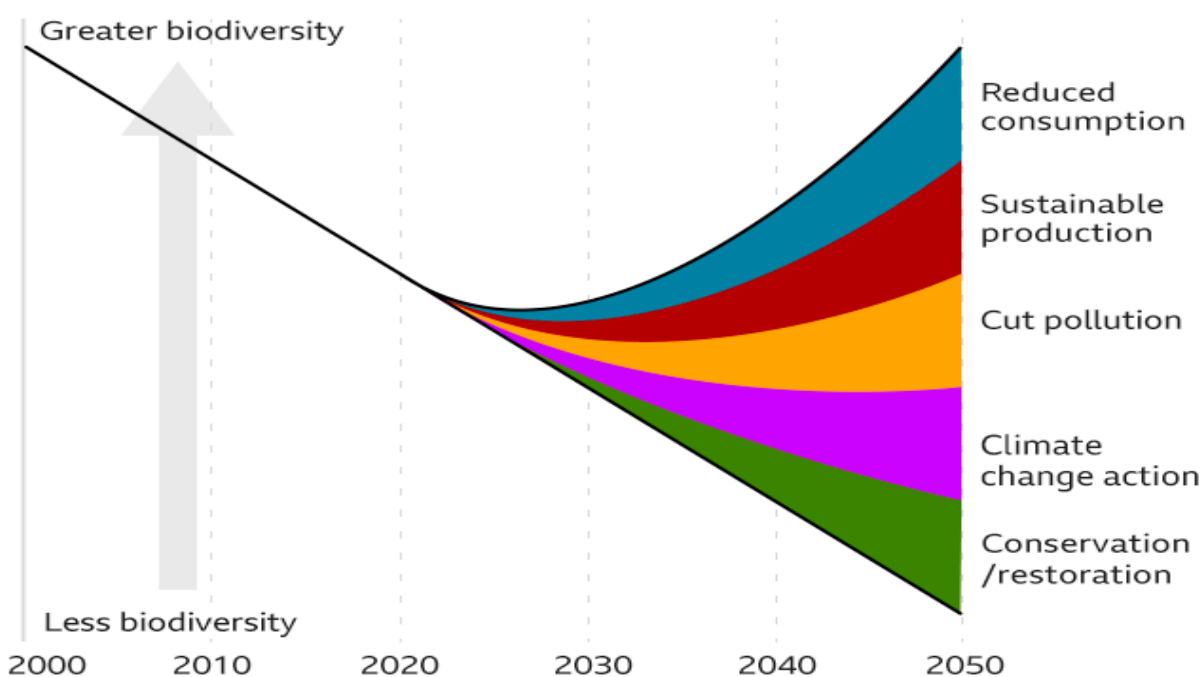
Source: UN/Convention on Biological Diversity

BBC

Nga Helen Briggs

Kjo hyn në kuadrin e Konventës mbi Diversitetin Biologjik, një traktat ndërkombëtar për të cilin u ra dakord në Samitin e Tokës të KB në Brazil në 1992. Konventa ka tre qëllime: ruajtjen e larmisë biologjike; përdorimi i qëndrueshëm i natyrës; dhe ndarjen e përfitimeve që vijnë nga shkenca gjenetike. Vendet kishin kohë deri në këtë vit për të arritur caqet e vendosura një dekadë më parë, të cilat variojnë nga ndalimi i zhdukjes deri në prerjen e ndotjes dhe ruajtjen e pyjeve. Përkundër një progresi, asnjë nga synimet nuk u arrit.

How different actions could help restore biodiversity

Source: UN/Convention on Biological Diversity

BBC

Udhëheqësve botërorë tani u kërkohet të regjistrohen në një premtim për të mbrojtur 30% të botës deri në 2030 përmes një plani prej dhjetë pikash që vendos jetën e egër dhe klimën në zemër të planeve të rimëkëmbjes nga pandemia. Ata duhet të premtojnë të adresojnë ndryshimet klimatike, shpyllëzimet, degradimin e ekosistemit dhe ndotjen. Shkencëtarët thonë se një sasi e madhe është në rrezik; por është akoma e mundur të ndryshohet rënia e natyrës, nëse veprohet sipas fjalëve dhe premtimeve.